

LESNI DELAVEC

Glasilo Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din, pololeta 13 Din, četrtletno 6-50 Din, posamezna številka stane 1 Din. — Oglasi se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca pri enkratni objavi nčunajo po 2, pri trikratni objavi po 1-80 in pri večkratni objavi po 1-40 Din. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštne proste.

Štev. 5.

Ljubljana, dne 1. marca 1925.

Leto IV.

Osemurni delovni čas pospešuje gospodarstvo in razvoj tehnike.

Naši filistrski delodajalci zmajajo seveda z glavami, kadar slišijo, da je osemurni delovni čas ona gonilna sila, ki pospešuje gospodarstvo in tehniko. Njihov ideal je kolikor mogoče dolgi delovni čas, obenem pa tudi kolikor mogoče nizke plače. To je namreč edin njihov recept, po katerem bi se dala povzdigniti produkcija in blagostanje. Da bi morala vsled takih nazorov nastati naravnost divja konkurenca kakršne smo bili priče pred svetovno vojno, o tem previdno molče. Ravnotako molče o tem, da je njihov ideal izdatna rezervna armada brezposelnih delavcev, s katero bi zaposlene pritiskali ob zid.

Sodba merodajnih činiteljev glede osemurnega delovnega časa je nekoliko drugačna, kakor pa mnenje mnogih naših omejenih delodajalcev.

Tako so na primer uradniki obrtnih nadzorstev na Francoskem na podlagi svoje ugotovitve izjavili, da osemurni delovni čas pospešuje razvoj gospodarstva in tehnike.

Osemurni delovni čas je na Francoskem bil vpeljan na podlagi zakona z dne 23. aprila 1919.

Seveda se tudi na Francoskem dobi podjetnike, ki so mnenja, da je osemurni delovni čas gospodarstvu v škodo. Da se pa pride resnici do dna, so dobila obrtna nadzorstva nalog zbrati in sestaviti čim obsežnejše podatke o vplivu osemurnega delovnega časa na produkcijo in gospodarstvo sploh. Da dobljenemu nalogu zadoste, so organi obrtnih nadzorništvev preiskali produkcijske razmere številnih podjetij vseh industrijskih panog. Zbrane podatke so — predno so jih priobčili — predložili podjetnikom, in šele potem, ko so jih podjetniki prekontrolirali ter izpopolnili, so jih objavili. Napravili so to zaradi tega, da ne bi nihče mogel reči, da so postopali pristransko.

Iz obširnega materiala je razvidno, da se je produkcija od časa uvedbe osemurnega delovnega časa na celi črti dvignila.

Dognalo se je, da se je v vsakem podjetju storitev na uro v toliki meri zvišala, da je zvišano storitev daleko nadkriljevala izpadek storitev onih delovnih ur, ki so vsled uvedbe osemurnega delovnega časa odpadle. V nekaterih slučajih je bila višja storitev zelo znatna in dosegla 30, celo 50%. Le pri nekaterem delu, ki se upravlja s stroji, pri katerih bistveno zvišanje storitve na uro ni mogoče, se je dnevna storitev nekoliko zmanjšala.

Kakor je iz poročil posneti je veselje delavcev do dela pri osemurnem delovnem času mnogo večje, kakor pa je to bil popreje slučaj. V mnogih slučajih se večja storitev pripisuje uvedbi akordnega sistema.

Najvažnejše in največje dobro, ki ga je rodila uvedba osemurnega delovnega časa, pa obstoja v tem, da so podjetniki vsled novih razmer bili prisiljeni svoje obrate v tehničnem oziru izpopolniti in modernizirati. Stroji najnovejšega tipa so bili inštalirani, produkcija je bila poenostavljena; v mnogih slučajih se je zvišano produkcijo doseglo tudi z zboljšanjem higijenskih naprav, uvedbo boljše razsvetljave, kurjave in zračenja. Uvedba osemurnega delovnega časa na Francoskem je delavcem prinesla več prostega časa in poleg tega tudi zboljšanje delovnih razmer.

Argumenti, ki ji navajajo naši jugoslovenski podjetniki za podaljšanje delovnega časa, torej nikakor ne drže. Naši podjetniki se idejno s francoskimi seveda primerjati ne dajo. Zato pa bodo morali biti delavci Jugoslavije pametnejši in se potem jakih strokovnih organizacij upreti staroveškim nazorom gospodom, ki spadajo v Mojzesove čase.

Škandal.

Kakor znano odločuje o rentah delavcem, ki se ponesrečijo, Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Kako ta urad, ki si lasti značaj socialne institucije, hitro in vestno posluje, nam kaže sledeči slučaj:

Pri lesnoindustrijskem podjetju na Milanovem vrhu je dne 18. novembra 1923 delavec Alojzij Vesel utrpel težko nezgodo. Milanov vrh spada v področje Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Sušaku, ki je kakor vsi drugi okrožni uradi podrejen Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu. In kakor vsi okrožni uradi, tako mora tudi oni na Sušaku pošiljati vse nezgodne zadeve Osrednjemu uradu za zavarovanje v Zagrebu, ki o njih odločuje ter odmerja prizadetim rente.

Podjetje je Veselovo nezgodo takoj javilo okrožnemu uradu na Sušaku. Čeprav je Vesel od 18. novembra 1923 do 30. januarja 1924 bil za vsako delo nesposoben in se nahajal v štadiju lečenja še naprej, mu je okrožni urad na Sušaku kratkotalo hranarino ustavil. Okrožni urad na Sušaku in Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu sta pohabljenega delavca enostavno prepustila svoji usodi! Do danes Vesel še ni prejel pripadajoče mu hranarine niti mu je bilo nakazana kaka renta —.

V kak položaj je zagazil ponesrečeni delavec Vesel, dokazuje najbolje dejstvo, da se je celo upravi podjetja usmilil in mu je dala nekaj sto dinarjev posojila na bodočo rento, da ga obvaruje popolnega pogina. Ob enem je uprava tudi urgirala njegove pravice. Končno je okrožni urad na Sušaku po svojem organu dne 6. junija 1924 na licu mesta izvršil preiskavo.

Če je pa siromak Vesel bil mnenja, da bo njegova zadeva rešena in da bo dobil, kar mu gre, se je silno varal, kajti o hranarini in renti še do danes ni ne duha ne sluha. Nadaljne urgence uprave podjetja so ostale brezuspešne.

Osrednje društvo lesnih delavcev je dne 12. novembra 1924 poslalo v Veselovi zadevi vlogo na Osrednji urad za zavarovanje delavcev — nič ni pomagalo. Osrednji urad v Zagrebu je ostal gluh in slep!

V kakem položaju se nahaja Vesel, je najboljšo posneti iz dopisa, ki nam ga je siromak poslal in v katerem med drugim pravi:

„Prosim, da me oprostite, da nadlegujem za informacijo. V misli imam mojo revščino, v katero sem zašel vsled moje bolezni. Rad bi namreč dosegel rešitev glede moje podpore od dneva moje nesreče. Kaj naj storim, kajti na vse dopise in urgence ne dobim nobenega odgovora od Osrednjega urada. Leto je prošlo in rešitve ni. Na smrt bolan sem zabredel v dolg. Tvrdba me je opozorila, da mi bo pri vsaki plači odtegovala po 100 Din. Plačo imam sedaj tako majhno, da zaslužim komaj za hrano. Čeprav živim tako skromno, da bolj skromno živeti ne morem; niti za tobak mi ne ostane. Kmalu bom strgal zadnjo srajco in nisem v stanu, da bi si nabavil le ene krpe perila ali obleke, tako da bom kmalu nag. In če bom moral odplačevati predujem, tedaj še niti za hrano ne bom imel, in ker mi hrane nihče ne bo hotel zastonj dati, mi na zadnje ne bo družega preostalo, kakor vse skupaj pustiti in iti beračit.“

Tako piše delavec, ki je moral svoje prispevke za zavarovanje redno plačevati.

Revež Vesel seveda ne ve, da je takih slučajev brezvest-

nosti Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu na stotine.

Nastane vprašanje, k čemu imamo zavarovanje delavcev za bolezen in nezgode? Mar samo zato, da morajo delavci plačevati, v slučaju potrebe pa ničesar ne dobe? Izgleda, da je Osrednji urad v Zagrebu ne zavod za zavarovanje delavcev, pač pa zavod za eksistenčno zavarovanje cele vrste raznih direktorjev, načelnikov, juristov, zdravnikov, celega krdele uradnikov in še večjega krdele raznih parfimiranih frajlic. K čemu nam je bil Osrednji urad v Zagrebu sploh potreben? Mar zato, da kot nepotreben balast povečava upravne stroške?

Gospoda je z Osrednjim uradom v Zagrebu naprtila delavstvu nestvora, ki je menda samo za to tukaj, da stane ogromen denar in povzroča upravni kaos.

Zahtevamo, da se končno napravi red in odpravi do neba kričeči škandal.

Brezposelnost.

V znamenju gospodarske krize.

Po sarajevskih vesteh se v Bosni nahaja cela vrsta industrijskih podjetij v težki krizi. Pomanjkanje kreditov, slabe konjunktore in druge neprilike so povzročili, da se govori celo o likvidaciji številnih podjetij. Kako je situacija kritična, dokazuje dejstvo, da je na primer tovarna pohištva v Koševi, ki je ena izmed največjih podjetij svoje vrste v Bosni, odpovedala delo vsemu svojemu delavstvu.

Ker skušajo gospodje kapitalisti izkoristiti vsako priliko v svoj prid — tudi gospodarsko krizo — se jim pač ne sme verjeti vse do pičice. Izključeno namreč ni, da so odpusti delavcev le manevri, s katerimi vrše pritisk na druge faktorje, da bi dosegli razne koncesije. Značilno pa je ipak, da mora vso težo krize, konkurence in kapitalistične špekulacije prenašati ravno delavec. Gospodje kapitalisti in njihove organizacije blagrujoč dejstvu, da delavstvo ni tako strokovno orga-

Delavska zakonodaja.

Pravilnik o higijenskih (zdravstvenih) in tehničnih varnostnih odredbah v podjetjih.

Tretje poglavje.

Zračenje, razsvetljava, kurjava.

§ 27.

Ogrevanje zraka.

Kjer je treba prihajajoči zrak ogrevati, naj se napravijo pri njegovem vstopišču radiatorji ali cevi s paro ali toplo vodo.

§ 28.

Ventilacija z vpihavanjem.

Pri podjetjih, kjer so na posameznih mestih delovnega prostora visoke temperature (steklarne, podzemeljski prostori itd.) ali se nareja posebno nečista atmosfera (kemijska industrija), ali naposled pri posebno prostornih delovnih lokalih (preko 1000 m² tal) se uporabljajo ventilatorji, ki vpihajo svež zrak. Ta se dovaja od ventilatorjev do določenih mest s posebno ventilacijo.

Ker je upor ventilacije v tem primeru dokaj večji nego upor ob izsrkavanju, je treba uporabljati za to ventilacijo tip centrifugalnega ventilatorja z okrovom.

Uporabljajo se centrifugalni ventilatorji nizkega pritiska.

§ 29.

Dovajanje svežega zraka.

Za dovajanje svežega zraka na določena mesta se uporabljajo pločevinaste cevi (rovi) krožnega preseka.

Odprtine teh cevi ne smejo biti tlom bliže nego 1-50 m, da vpihivani zrak ne dviga prahu s tal.

Od glavne cevi se cepi stranska cev v zaželenih smereh. Presek glave cevi mora biti nekoliko večji nego vsota presekov vseh stranskih cevi, ki so zavisne od glavne.

Kjer se cev cepi, se je treba ogibati kotom, ostrejšim od 30°.

§ 30.

Odvajanje pokvarjenega zraka.

Z vpihavanjem svežega zraka se povečuje zračni pritisk v prostorih, ki se ventilirajo na ta način.

Zato je treba napraviti zgoraj na steni ali na stropu zadosti široke odprtine, da odhaja pokvarjeni zrak.

§ 31.

Izsrkavanje, združeno z vpihavanjem.

V delovnih prostorih, kjer je treba posebno paziti na ventilacijo z ozirom na naravo atmosfere in temperature, ki sta v njih, se združuje vpihavanje svežega zraka z izsrkavanjem pokvarjenega.

nizirano, kakor bi biti moralo, imajo žal proste roke, tako da jim je mogoče postopati po mili volji.

Avstrija.

Tudi v Avstriji brezposelnost narašča. Meseca julija l. l. je znašalo število nezaposlenih 50.000. Do sredi januarja t. l. je to število naraslo na 173.000, do konca januarja pa na 180.000. Za malo Avstrijo je to število nezaposlenih naravnost velikansko.

Nemčija.

Število brezposelnih oseb, ki dobivajo državno podporo, se je tekom meseca januarja t. l. zvišalo od 536.000 na 583.000 ali za 9 odst. Koliko je v Nemčiji brezposelnih, ki državno podporo ne dobivajo, tega poročilo ne pove.

Ogrska.

Na Ogrskem je nastopila silna brezposelnost med lesnimi delavci. Kriza v lesni industriji je na Ogrskem tolikšna, da je 25 lesnoindustrijskih podjetij obratovanje ustavilo.

Gospodarstvo.

Pri čitanju gospodarskih poročil opazamo, da naši pridobitni krogi, zlasti pa korporacije lesnih industrijcev v vseh varijantah tarnajo in se pritožujejo čez nenavaden zastoj v svoji stroki. Priznamo, da je v lesni stroki res nastala stagnacija. Porast dinarja in padec lire je stvar, ki gotovo posega v gospodarske odnose lesne industrije, vendar pa moramo ugotoviti, da naši lesnoindustrijski krogi iščejo leka za ozdravitev tam, kjer ga ni, in da včasih iščejo take leke, ki bi stvari več škodovala kakor pa koristile. Pri zadnji enketi, ki so jo lesni industrijci imeli v Beogradu, so na primer vso svojo težko altilerijo naperili na delavsko socialno zavarovanje! Kako napačno je bilo njihovo početje se menda sami niso zavedali.

Če mislijo gospodje lesni industrijci, da bodo sanirali bolešno industrijo z delavstvom, ki naj bi bilo podobno kaki od vseh bogov zapuščeni in do skrajnosti izkoriščani ter v vseh slučajih kruti usodi prepuščeni brezpravni raji, se zelo, zelo motijo.

§ 32.

Prah in nezdravi plini.

Prah kakor tudi nezdrave pline in pare je treba takoj z izsrkavanjem odvajati iz delovnega lokala.

Za prah, ki se izloča pri brusih, stružnikih (kovin ali lesa), mlinih in drugih mehaničnih pripravah, se morajo okoli mesta, kjer se izloča prah, napraviti opaži (oboji, okrovi) v zvezi s kanalizacijo, s katero se prah odvaja.

Kar se tiče težkih plinov (para živega srebra, ogljikov sulfid, hlor in temu podobno), se mora vršiti izsrkavanje posebno energično, kolikor se plin proizvaja.

Drobljenje, rešetanje, mešanje in drugi posli s škodljivimi in strupenimi tvarinami se opravljajo samo mehanično, in sicer v zaprtih posodah.

Posebno nezdrave in strupene pare in pline je treba kondenzirati takoj, ko nastanejo.

Odpirta ognjišča se morajo opremiti z dimniki za odvajanje dima, tako da dim nikakor ne ostaja v delovnih prostorih.

Zapalni plini eksplozijskih motorjev (s plinom, bencinom, petrolejem, alkoholom itd.) se morajo takoj odvajati iz delovnega lokala.

Vsak človek, in če je njegova pamet še tako primitivna, bo priznal, da delavec, ki je potisnjen na nivo tovarne živine, ne more imeti nobenega veselja do dela in tudi ne takrat, če bi ga pri delu priganjali z biriči. Zdi se pa, da bi gospodje od lesne industrije raje žrtvovali še enkrat tako velike vsote za priganjaški aparat, kakor bi znašali poštene plače z vsemi takozvanimi socialnopolitičnimi „bremenii“. Sicer pa pričati se z njimi o takih problemih bi pomenilo nositi vodo v morje, ker praktične dalekovidnosti, ki narekuje storiti vse, da se udovolji potrebam delavcev, iščeš pri naših lesnih magnatih zaman. Kvečjemu ti odgovorijo, da delavec ni nikoli zadovoljen, pri čemer seveda previdno zamolčijo, da večjih nezadovoljstev kakor so ravno lesni industrijci sploh ni. V dokaz temu služi, da jim tudi največji dobički nikoli ne zadostujejo. Ako pa jih slučajno zadene kaka zguba, tedaj pa zaženejo vrišč kakor bi jih kdo iz kože deval.

Nam se gotovo ne more predbacivati, da bi delali oviro razvoju industrije, vendar pa bo delavstvo lesne stroke moralo gledati na to, da se sanacija krize v lesni industriji ne bo izvršila na račun njegovih socialnopolitičnih pridobitev.

Korporacije lesnih industrijcev skušajo v svojih poročilih tudi prepričati javnost, da je za ustvarjanje ravnotežja v lesni industriji pred vsem potrebno znižati produkcijske stroške. V smislu ideologije naših podjetnikov znači znižanje produkcijskih stroškov pred vsem redukcija delavskih plač! Značilno pa je, da istočasno v svojih poročilih v eni sapi sami priznavajo, da močni in hitri porast dinarja v inozemstvu ni povzročil niti najmanjšega zboljšanja notranje kupne vrednosti, nasprotno, da je zaznamovati celo porast draginje! Ni treba posebej še povdarjati, da je zadnja konstatacija poročil korporacij lesnih industrijcev popolnoma pravilna. Ali kako, se vprašamo, se za božjo voljo ob enem more fantazirati o redukciji delavskih plač pod krinko znižanja produkcijskih stroškov? Gospodje lesni industrijci hočejo, da jim odjemalci plačujejo njihovo blago na podlagi zlate paritete, dobro! Ali tudi trgovci hočejo, da jim delavci plačujejo blago na podlagi zlate paritete, ravno isto hočejo hišni posestniki pri najemnini za stanovanja, čevljarji za obutev, krojači za obleko — vse hoče imeti za svoje blago cene na podlagi zlate paritete — priznavamo! Nastane pa

§ 33.

Odvajanje vodne pare.

V delovnih prostorih, kjer se razvija po naravi posla mnogo vodne pare, se preprečuje narejanje megle, kolikor je le mogoče, z ogrevanjem, ventilacijo, dvojnimi strehami, okni in drugimi primernimi odredbami, če so postavljeni v teh prostorih stroji, ki jih goni motorna sila.

§ 34.

Razsvetljava.

Delovni prostori morajo biti pristopni solnčni svetlobi v zadostni količini; zato je treba napraviti zadosti oken.

Mesta, kjer so postavljeni stroji in naprave, ki utegnejo ogroziti življenje zaposlenega osebja, kakor tudi vsi prehodi, določeni za promet, morajo biti posebno dobro razsvetljeni.

Če solnčna svetloba ne prihaja do nekaterih mest delovnega prostora, ki morajo biti razsvetljena, je treba ta mesta tudi podnevi razsvetljevati z umetno lučjo.

§ 35.

Umetna razsvetljava.

Instalacije in aparate za umetno razsvetljava je treba porazmestiti in postaviti tako, da dajo popolno varnost osebju, zaposlenemu v razsvetljenih lokalih.

vprašanje, kaj je z delavčevo plačo v zlatu? Med sedanjo plačo lesnih delavcev in zlati pariteti je razlika kakor noč in dan. Kako je mogoče misliti na redukcijo plač v lesni industriji v času, ko so se ravno ti lesni delavci omejili v toliki meri, da je med njimi opasno začela grazirati oslabeledost in jetika vsled pravcatega stradanja! Danes reducirati lesnim delavcem plače bi pomenilo toliko kakor vzeti beraču torbo, v katero je prejemal skorice suhega kruha.

Industrija, ki je zgrajena na lačnih in izmozganih delavcih, na sušičastih delavskih žena ter na za življenje nezmožnih delavskih otrok, ni vredna, da eksistira. Taka industrija ni blagoslov, temveč prokletstvo za narod kakor je slovenski, kojega večino tvori delovno ljudstvo, ker mu, kakor črv, počasi toda sigurno izpodjeda vse življenske koreninice in mu kakor polip potom izsesavanja suši vse življenske sokove.

Krvava ironija je sedaj govoriti o tem, da je spas lesne industrije v znižanju produkcijskih stroškov — rekte redukciji delavskih plač. Krvava je ta ironija tembolj, ker se od tlačenih ter do skrajnosti izkoriščanih ter izstradanih delavcev zahteva, da v danem slučaju kot vojaki branijo one, ki so jim, namesto kruha nudili kamen in škorpijone.

Zakaj se gospodje lesni industriji skupno s svojimi ostalimi tovariši ne potrudijo, da bi se pocenil kruh in ostale življenske potrebščine, ko sami priznavajo, da so cene previsoke. Zakaj, vprašamo, saj je vendar znano, da imamo v Jugoslaviji kruha in mesa v izobilici! K čemu torej taka draginja? Toda mi nismo tako naivni, da ne bi vedeli, da vrana vrani očesa nikoli ne izključe. Kapitalisti so si eksploatacijo delovnega ljudstva lepo na tihem, molče porazdelili. Eni ga eksploatirajo pri delu, drugi pa zopet pri živežu in tako si na račun zbeiganega delavstva polnijo žepe oboji.

Toda ostanemo pri stvari. Ob priliki enquete lesnih industrijcev v Beogradu so gospodje navajali še neke druge svoje zahteve. Bila je to v prvi vrsti zahteva po znižanju prevoznih tarifov za les in lesne izdelke na železnicah za 30%, in poleg še neke druge davčne olajšave. Svojo zahtevo po znižanju prevoznih tarifov so korporacije lesnih industrijcev v svojih poročilih od tistihmal že večkrat ponovili toda, kakor se zdi, brez uspeha.

Aparati za razsvetljavo.

Aparati za razsvetljavo se nikakor ne smejo preveč razgrevati.

Prepovedano je, uporabljati za razsvetljavo in kurjavo tekočine, ki izločajo zapalne pare pod 35° C.

Oni del aparata, v katerem je tekočina, ki se uporablja za razsvetljavo, ne sme biti iz stekla ter se mora zadostno raztezati, da se tekočina ne komprimira.

Polnjenje aparatov.

Priprave za razsvetljavo se smejo polniti z zapalnimi tekočinami v delovnih lokalih kakor tudi na stopnicah inprehodih, ki služijo prometu, samo pri dnevni svetlobi.

Cevi, ki dovajajo plin v aparate za razsvetljavo, morajo biti ali iz kovine ali pa obložene z negorljivo tvarino.

Plamen premičnih aparatov za razsvetljavo mora biti oddaljen od povišstva in zapalnih predmetov najmanj 1 m navpično in 0,30 m vodoravno.

Premični aparati za razsvetljavo morajo imeti stabilno in varno stojalo.

Varovalo okoli plamena.

Aparati za razsvetljavo, bodisi stalni, bodisi premični, morajo imeti okoli plamena steklo, varovalo, kovinasto mrežo

Nočemo, da bi se nam predbacivalo, da nismo sposobni s kritičnega vidika premotriti položaj lesne industrije, kakršen v resnici je. Zato brez ovinkov priznavamo, da je treba od pomoči, ker bi se znalo pripetiti, da bi lesni industriji prizadele rane skelele predolgo in to celo tudi lesne delavce same. Znižanje prevoznih tarifov na železnicah je v resnici sredstvo, ki bi precej zaleglo, če bi se ga uporabilo. In če bi temu prišla še primerna reforma v resnici brezglavih davčnih bremen in reforma trgovskopolitičnih odnošajev, bi to popolnoma zadostovalo, da na tla pritisnjena lesna industrija zopet okreva. Stvar gospodov lesnih industrijcev torej bo, da se jim pri enketi od strani vlade dane obljube tudi izpolnijo.

S tem naj se gospodje zadovoljijo, ker jim bo to popolnoma zadostovalo.

Tja torej naj naperijo svojo kanonado namesto da bi pri vsaki priliki izzivali delavce z zahtevami po odpravi socialnopolitičnih „bremen“ in z zahtevo po znižanju produkcijskih stroškov. Naj bodo gospodje vsaj toliko pošteni in priznajo naj, da za takozvane socialnopolitična bremena iz svojega ne prispevajo niti počene pare, ampak da morajo zaslužiti delavci sami in da plačujejo iz „svojega“ le toliko, za koliko so delavcem manj plačali.

Naravnost čudno se nam pa zdi, od kot pa ta večni jok in stok lesnih in drugih industrijcev; saj je bil njihov bog Pašič na vladi. Na vladi so bili tudi svetniki Korošec, Pribičević, Žerjav in kakor se že vsi imenujejo. Sedaj po volitvah je zopet na površju Pašič, Žerjav in tudi Korošec je izvoljen.

Kaj torej gospodje industrijci še hočejo? Vsi ti nanovo izvoljeni gospodje so njihovi eksponentje, vidni reprezentantje kapitalističnih slojev, zato se naj obrnejo s svojimi potrebami na nje.

Lesni delavci naj imajo odprte oči, da se ne bo kravja kupčija med lesnimi industrijci in vlado, do katere bo skoraj gotovo prišlo, izvršilo na njihov račun.

Avstrija. Kakor posnemamo iz avstrijskih gospodarskih poročil se je v tamkajšnji produkciji povišstva pojavila občutna stagnacija. Eksport (izvoz) je silno nazadoval, ker je razpečavanje povišstva v inozemstvu čez dalje težje. Zaostajajo pa

ali kaj drugega, da so zapalni predmeti zavarovani zoper plamen.

§ 36.

Rezervna razsvetljava.

Če je razsvetljava urejena po centralnem sistemu, mora imeti podjetje tudi rezervno razsvetljavo, ko bi centralna razsvetljava odrekla.

Z rezervno razsvetljavo je treba zlasti opremiti vse izhode, hodnike in stopnice v podjetju.

V podjetjih, kjer se uporablja električna razsvetljava, veljajo za to razsvetljavo, dokler se ne izdado drugi predpisi, predpisi Dunajske elektrotehnične družbe.

§ 37.

Razsvetljava za varnost.

Prostori, v katerih so eksplozivne in lahko zapalne stvari, se smejo razsvetljevati samo od zunaj; izvor svetlobe mora biti ločen od omenjenih prostorov z debelo stekleno pregrado.

Če je to zaradi krajevnih razmer nemogoče, se smejo ti prostori razsvetljevati tudi z električnimi svetilkami, toda prevodniki morajo biti dobro izolirani, svetilke pa oklopljene z okrovi iz debelega stekla, ki ne dopuščajo zveze zunanega zraka s plamenom.

tudi naročila na domačem trgu. Producenti pohištva pripisujejo stagnacijo pomanjkanju denarja in pa zastoju v stavbi industriji, kar je zelo verjetno, ker čutimo tudi pri nas v Jugoslaviji, da produkcija pohištva silno peša v glavnem radi tega, ker se ne zida, vsled česa odpada vsako opremljanje novih stanovanj. Tako v Avstriji, kakor v Jugoslaviji so pohištveni mizarji — delavci vsled teh razmer hudo udarjeni, kajti ravno tako kakor v drugih industrijskih panogah morajo tudi v tem slučaju nositi najtežje breme krize pohištveni mizarji v obliki brezposelnosti.

Olajšanje za prevoz. Kakor v zadnjem hipu iz gospodarskih poročil izvemo, je vlada znižala prevozne tarife za prevoz lesa na železnicah za 30%. S tem je torej želja gospodov lesnih industrij izpolnjena. Vsekakor bo tako izdatno znižanje prevoznih tarifov gotovo dalo novi impuls za razmah lesni industriji in trgovini.

Iz internacionalne lesnih delavcev.

Internacionalni kongres lesnih delavcev, ki ga sklicuje internacionalna Unija lesnih delavcev v Amsterdamu, se bo vršil meseca julija t. l. v Bruselju v Belgiji, Dnevni red kongresa bo:

1. Otvoritev kongresa.
2. Volitev predsedstva.
3. Verifikacija mandatov.
4. Določitev poslovnika.
5. Razprava o poročilu tajnika in poročilu blagajnika za čas od meseca aprila 1922 do meseca aprila 1925.
6. Naloge in organizacijske forme internacionalnega pokreta strokovnih organizacij, referent s. Tarnov.
7. Došli predlogi.
8. Določitev sedeža internacionalni Uniji. Volitev tajnika.
9. Volitev eksekutivnega komiteja.
10. Določitev prihodnjega kongresa.

Avstrija.

Nedavnotega je eden izmed prvih funkcionarjev Zveze lesnih delavcev v Avstriji praznoval svojo šestdesetletnico.

Vsi zapalni plini, vse tekočine in vsa trdna telesa kakor tudi telesa, ki so v njih, morajo biti v zaprtih kovinastih in prožnih rezervoarjih ali posodah.

Te posode se morajo hraniti v posebnih ločenih lokalih in čim dalje od prehodov in stopnic.

§ 38.

Razsvetljava za svarilo.

Na vseh mestih, ki izredno ogrožajo varnost oseb v podjetju, kakor pri odprtinah za dohod v podzemeljska skladišča, odprtinah za dohod na stopnice, odprtinah za prihod na galerije, odprtinah jam, kanalov itd., kjer ni varnostnih naprav (graje), ki branijo pristop k tem odprtina, se morajo, kadar je treba, postaviti signalne svetiljke ali laterne.

§ 39.

Kurjava.

Temperatura v delovnih prostorih mora biti zmerna (14° do 19° C).

Zaradi tega morajo biti ti prostori opremljeni s pripravi za kurjavo. Te morajo dajati vso potrebno varnost, tako

Bil je to sodrug J. Gross, ki je tudi nam slovenskim lesnim delavcem še v dobrem spominu iz dobe skupnega delovanja za časa stare Avstrije. Zlasti je s. Gross večkrat prihajal v Ljubljano.

Ko je pred približno 30. leti bila ustanovljena Zveza lesnih delavcev v Avstriji, je sodrug Gross postal njen prvi nameščen tajnik. A že pred tem je deloval celo vrsto let v prejšnji strokovni organizaciji mizarjev na Dunaju, kjer je opravljal posle pri društveni posredovalnici za delo. Ves ta čas je bil duša Zveze lesnih delavcev, kaj čuda, da so ga zlasti v prejšnjih časih šaljivo imenovali „živi leksikon“ organizacije. Stavba strokovne organizacije lesnih delavcev je rastla z njegovim sodelovanjem in pod njegovim nadzorstvom. Zlasti je pazil na to, da bi temelj, na katerem se je dvigala ponosna zgradba Zveze lesnih delavcev v Avstriji, bil soliden in trden.

Sodrug Gross je poleg drugih poslov opravljal tudi posle zvezinega „finančnega ministra“. Neštetokrat je moral v prvi dobi ostati dolžan sam sebi svojo plačo. In le tisti pozna sodruga Grossa, kdor ve, koliko truda in noči brez spanja je imel v težkih dnevih dolgotrajnih stavk, in kdor pozna trdo šolo, ki ga je naučila štediti, in kdor pozna razvoj financ Zveze lesnih delavcev v Avstriji, ta še le ve sodruga Grossa ceniti.

Upajmo, da bo sodrug Gross še dolga leta ostal na svojem mestu, čvrst in čil ohranjen Zvezi lesnih delavcev avstrijskih in svoji družini.

Ob njegovi šestdesetletnici pozdravljamo našega prijatelja tudi mi.

Iz tržišča dela.

V času od 8. do 14. februarja t. l. je pri državni borzi dela za Slovenijo v Ljubljani, Mariboru in Murski Soboti poleg delavcev drugih strok iskalo delo tudi 71 mizarjev, 2 strojna delavca, 1 modelni mizar, 10 kolarjev, 4 sodarji in 10 žagarjev.

Delo je bilo na razpolago za 50 gozdnih delavcev in 1 modelnega mizarja.

Od 1. januarja do 14. februarja 1925 je vsega skupaj iskalo dela 2459 delavcev in delavk. Delo je bilo na razpo-

glede možnosti požara kakor tudi glede razvijanja plinov, ki utegnejo škodovati zdravju zaposlenecv.

Okoli železnih peči je treba napraviti ograje in zaslonila.

Ponve z žerjavico in odprte peči se v delovnih prostorih ne smejo uporabljati.

Če se uporablja za kurjavo tekočina, velja vse, kar je rečeno v § 35.

§ 40.

Kurjava prostorov z eksplozivnimi tvarinami.

Prostori, kjer se hranijo eksplozivne tvarine, ki se uporabljajo v podjetju, se smejo kuriti samo tako, da je možnost požara popolnoma izključena.

§ 41.

Radiacija.

Delovni prostori morajo biti zavarovani zoper prekomerno izžarivanje (radiacijo) aparatov za razsvetljava, ognjišče, peči in drugih izvorov toplote.

lago za 1032 delavcev in delavk. Posredovanj se je izvršilo v 577 slučajev, 190 delavcev pa je odpotovalo.

Iz drugih strokovnih organizacij lesnih delavcev.

Zveza lesnih delavcev za Bosno in Hercegovino v Sarajevu je imela dne 15. februarja svojo redno letno glavno skupščino, katera se je vršila v prostorih sarajevskega delavskega doma. Po poročilih, podanih na glavni skupščini, je štela Zveza lesnih delavcev za Bosno in Hercegovino ob koncu leta 1924 202 člana, kar sicer res ni mnogo, vendar pa je treba upoštevati, da je Zveza omejila svoje delovanje skoraj na samo Sarajevo. Poleg tega so lesni delavci pri lesnoindustrijskih podjetjih po deželi, v kolikor jih je organiziranih, včlanjeni pri Splošni delavski zvezi (Opči Radnički Savez) za Bosno in Hercegovino. Reči s pa mora, da je bilo delovanje Zveze lesnih delavcev (Savez Drvodjelskih Radnika) za Bosno in Hercegovino dokaj živahno, kar dokazuje že to, da se je tekom poročilnega leta vršilo 25 sej in konferenc.

Finančno stanje Zveze je sicer ugodno, toda silna brezposelnost dela tudi našim bosanskim sodrugom ne male preglavice. Glavna skupščina se je med drugim poglobljeno pečala tudi z vprašanjem onih sodrugov, ki so svojo brezposelno podporo že izčrpali. Da se finance Zveze prekomerno ne oslabi s podeljevanjem izrednih podpor, je glavna skupščina soglasno sklenila, da ima vsak član, ki je dnevno polnih osem ur zaposlen, poleg rednega tedenskega prispevka do preklica plačevati še 10 Din izrednega prispevka na teden. Iz dohodkov sklada, v katerega se bodo stekali izredni prispevki, se bo potem podeljevalo izredne podpore.

Na glavni skupščini se je konstatiralo, da se bo novi odbor Zveze lesnih delavcev za Bosno in Hercegovino, ki je bil ob ti priliki izvoljen, ravnal po onih smernicah, ki so služili Zvezi dosedaj kot pravce. Nadalje se je konstatiralo, da je Zveza lesnih delavcev za Bosno in Hercegovino najtežjo krizo prestala in da se javljajo znaki novega razmaha.

Iz obratov.

Ljubljana. Na Vrtači se, kakor znano, nahajajo obrati Stavbne delniške družbe. Podjetje je pred vojno in tudi še nekaj časa po vojni lepo cvetelo. Toda prišla je takozvana nacionalizacija. Med domačimi pritlikavci se je našlo mnogo takih, ki so kar kratkoma hoteli prevzeti dedščino dolgotrajnega, premišljenega dela, dasi tujih, vendar pa sposobnih gospodarskih krogov.

No, izkazalo pa se je kmalu, da so bili domači gospodarski krogi kapitalno ne le prešibki, ampak za vodstvo večjih industrijskih podjetij tudi absolutno nesposobni. Spočetka tako vroča želja po polastitvi se velikih obratov, katerih sami niso ustvarili, se je kmalu ohladila. Uvideli so kmalu, da bi doživeli gospodarski polom ne le pri nacionaliziranih obratih, ampak tudi to, da bi istočasno spravili na beraško palico tudi sami sebe. Da se rešijo lastnega poloma, so se požurili klicati na pomoč one, katere so od početka hoteli popolnoma eliminirati. Gospodje, čez noč postali jugoslovanski nacionalizatorji, so se na celi črti streznili, izjemo pri tem tvorijo le gospodje pri Stavbni družbi v Ljubljani. Pri ti družbi se je z nacionalizacijo vred ugnezdila neka klika ljudij, izmed katerih vsak zase tvori zopet „družbo“ z neomejeno zavezo za eksploatacijo stavbne družbe na svojo roko. Ta klika, ki je objela celo podjetje

kakor polip, je s svojim „nesebičnim“ gospodarstvom privedla podjetje srečno na rob prepada. Razni arhitektonski risarji in upravitelji skušajo svoje strokovnjaštvo odevati s plaščem orjunaštva, samo da prikrijejo svoje klaverno gospodarstvo. Vse mogoče privatne kupčije so jim prva, podjetje pa druga stvar. Poleg tega pa bodo doprinesli kvarte in vince rumeno za propast vsega podjetja tudi svoj del. Tam, kjer gospodje med delovnim časom doprinašajo svoj obolus kvartam in Bahusu, tam je konec zelo blizu. Posledice se čutijo že danes. Redukcija delavstva v vseh oddelkih, zlasti pa mizarskem, so na dnevnem redu. Skozi delavnice „burja brije“, gospodje pa se pri „Stari lipi“ veselo zabavajo. Kmalu v delavnicah ne bo nikogar več in doživeli bomo tragedijo, ki jo je zmožna inscenirati le skrajna zanikrnost.

Beležke.

V znamenju krize. Na Bledu je mizarska tovarna tvrdke Poličar z obratovanjem popolnoma prenehala. G. Poličar je svoječasno zaposljeval 18 do 20 pomočnikov. Ljubljanski mizarji se spominjajo tvrdke Poličar iz časa svoje zadnje stavke. Poličar je imel takrat mnogo dela, kar je mnogim stavkujočim dobro delo, ker so pri njem ves čas stavke delali.

Drugi mizarski mojster na Bledu g. Pretner, pri katerem je bilo zaposlenih do 10 pomočnikov, je tudi popolnoma prenehal z obratovanjem in misli menda celo na to, da se bo iz Bleda izselil.

Tretji mizarski mojster g. Gogala istotako na Bledu, ki je tudi delal s povprečno 10 pomočniki, obratuje danes samo še v zelo omejenem obsegu.

Število zaposlenega delavstva v industriji v Jugoslaviji. Poročilo inšpekcije dela za leto 1924 ugotavlja, da so organi inšpekcije dela pregledali v tem letu 1793 industrijskih obratov, v katerih je število zaposlenega delavstva znašalo 175.607 oseb. Od teh je bilo 149.971 moških in 25.636 žensk.

Združno gibanje v Sloveniji. Iz „Narodnega gospodarja“ posnemamo, da se je v Sloveniji lani ustanovilo 57 zadrug, in sicer 13 kreditnih, 9 električnih, 8 nabavnih (konsumnih), 5 stavbinskih, 4 mlekarske, 4 agrarne zajednice, 2 produktivni in 12 raznih. Iz te statistike je razvidno, da stoji med novimi zadrugami 9 novih električnih zadrug, kar je dokaz, da se vedno bolj širi elektrifikacija naših pokrajin. Zadruga je prav pripravna oblika, da si morejo tudi mala gospodarstva omisliti moderno gonilno silo in razsvetljava.

Zgodovina francoskih ustav od velike revolucije.

12 prevratov. 15 ustav v 86 letih. 15. ustava velja 50 let.

L. 1789 je pričela velika francoska revolucija, v resnici velika svetovna revolucija duhov in držav. Od tega leta dalje je imela Francija po vrsti dokaj ustav in režimov, ki so si zlasti v prvi dobi vršili s kinematografsko naglico in pestrostjo. Bila je doba eksperimentov od ekstreme do ekstreme. Obveljala je še le — petnajsta ustava, ona, koje 50letnico je obhajala Francija pred kratkem, ustava z dne 25. februarja 1875. In še ta je bila sprejeta le — z enim glasom večine. Toda ta samcati glas večine je obveljal do danes in bo najbrže veljal še zelo dolgo.

V dobi od leta 1789 do 1925, torej v zadnjih 136 letih, je preživela Francija 12 revolucij, t. j. načelnih prememb režimov. S temi 12 revolucijami je združenih gori omenjenih 15 ustavnih

prememb. Točneje rečeno: Doba eksperimentiranja teh 12 revolucij in 15 ustav je trajala od 1789 do 1875, torej 86 let, a zadnjih 50 let je doba miru, konsolidacije, obnove, zmage in slave. —

Prva francoska revolucija, ali pričetek velike revolucije, datira z dnem 14. julija 1789, ko ljudstvo zavzame in poruši bastilijo. Monarhija (fevdalna, cerkvena, plemiška) Ludvika XVI. še traja, toda kralj je moral dopustiti konstituantno in legislativo. Prva francoska ustava je v konstituenti sprejeta v sejah od 3. do 14. septembra 1791. Kralj priseže na ustavo.

Že leto pozneje sledi drugi čin revolucije in končna prememba režima. Dne 21. septembra 1792 izreče legislativa odpravo monarhije in proklamira republiko. Vlado prevzame narodni konvent (1792—1795), potem direktorij (1795—1799). Ta čas si sledijo v Franciji tri nove ustave, druga 6. messidora leta I. (1793), ki ni nikdar stopila v veljavo, tretja od 14. frimaira leta II. (1794) in četrta 5. fructidora leta III. (1795) s „svetom petih stotin“ in „starešinami“.

Sledi tretja revolucija 18. brumaira leta VIII. (8. novembra 1799). Napoleon Bonaparte prevzame konzulat (do leta 1804), peta ustava 24. frimaira leta VIII. (15. decembra 1799), določa „prvega konzula“, izvoljenega za deset let, senat in tribunat.

Četrta revolucija maja 1804 odpravi republiko in ustvari Napoleonovo cesarstvo do 1814. Šesta ustava 28. floreala leta XII. ali 18. maja 1804.

Prva revolucija je bila ljudska, druga je izhajala iz ljudske legislative, nadaljnje doslej pa iz eksekutive.

Peto revolucijo prinese inozemstvo 6. aprila 1814, ž njo prvo restavracijo monarhije s kraljem Louisom XVIII., 6. aprila 1814 do marca 1815. Doba, o kateri so rekli, da se Burboni niso nič naučili in nič pozabili. Ta doba prinese dve novi ustavi, sedmo od maja 1814, osmo od 4. junija 1814, s tkzv. Charte constitutionelle. Senat, zbornico pérov, imenuje kralj. Poslanci so voljeni, toda z zelo omejeno volilno pravico.

Šesto revolucijo povzroči zopet Napoleon, ki se z armado 20. marca 1815 vrne iz Elbe in vzpostavi svoje cesarstvo za 100 dni, do 22. junija 1815. Deveta konstitucija 22. aprila 1815. Po preteku teh 100 dni in bitki pri Waterloo — sledi

sedmi prevrat 22. junija 1815, ki prinese drugo restavracijo francoskega kraljestva. Zapored vladata Louis XVIII. od 8. julija 1815 do 16. septembra 1824, in Charles X. od 1824 do 2. avgusta 1830. Deseta konstitucija 29. junija 1815.

Sledi osmi prevrat, julijska revolucija v dneh od 27. do 29. julija 1830, ki prinese vlado „meščanskega kralja“ Louisa Philippea I. (od 9. avgusta 1830 do 24. februarja 1848), enajsta ustava 1830 z listino.

Osemnajst let nato sledi deveti prevrat, tretja velika ljudska revolucija 24. februarja 1848, ki prinese republiko in provizorno vlado, kateri predseduje Louis Napoleon Bonaparte. Dvanajsta ustava 4. novembra 1848 s splošno volilno pravico.

Deseti prevrat izhaja iz eksekutive 2. decembra 1851, ki predlaga princa Louisa Napoleona za predsednika za 10 let. Decemberski plebiscit prinese ogromno večino za ta državni prevrat, Louis Napoleon dobi pooblastilo, da predloži novo, trinajsto ustavo, ki je sprejeta 14. januarja 1852 in ki odpravi parlamentarni režim. Šef države dobi po sklepu senata 7. novembra 1852 naslov cesarja in izključno pravico za iniciativo in sankcijo zakonov.

Enajsti prevrat mu neposredno sledi 2. decembra 1852 iz eksekutive, je posledica in nadaljevanje prejšnjega in ustanovi dedno cesarstvo Napoleona III. od 2. decembra 1852 do 4. septembra 1870, sprejeta z osem milijonov glasov. „Liberalno“ cesarstvo, zopetna uvedba ministrske odgovornosti in parlamentarnega režima.

Dvanajsti prevrat sledi 4. septembra 1870, vstaja ljudstva, komuna v Parizu, posledica republika od 4. septembra 1870 dalje. Toda ustavna borba traja pet let. Še le 25. februarja 1875 sprejme francoska skupščina petnajsto in sedanjo ustavo.

Marokko.

Komaj je egiptsko vprašanje nekoliko utihnilo, imamo v severni Afriki zopet drugo pereče vprašanje, španski Marokko. Medtem, ko se je v Egiptu domače prebivalstvo vpisalo angleški nadvladi, je v Marokku na videz položaj isti, ker hočejo domačini izrinuti Špance iz Afrike, toda najbolj gotovo so ti domačini samo orodje v rokah Francozov, ki bi se na ta indirektni način radi iznebili Špancev, da bi imeli proste roke v svojih imperialističnih načrtih glede ogromnega kompleksa severozapadne Afrike.

Pa tudi Angleži menda niso pri stvari nedolžni, ker leži ta španska kolonija v gibraltarski morski cesti, katera zapira v 14 km ozki cesti vhod v Sredozemsko morje. Že par sto let posedujejo Angleži važno trdnjavo Gibraltar, sedaj bi še na afrikanški strani imeli radi pendent k svojemu Gibraltarju, da bi ja popolnoma obvladali trgovino z Azijo, katere glavna prometna žila je sueški prekop. Že Italijani so pred leti hoteli imeti kak kos severne Afrike in res so si z veliko težavo priborili obalo Tripolisa, več pa tudi ne, ker so se jim krepko zoperstavili domačini Arabci. Kako lep načrt: na zapadu Francozi, na vzhodu Angleži, v sredini pa morajo lepo ponižno čepeti Lahij.

Tunis in Algier je že francoski, Marokko edini je še nekako samostojen in Francozi komaj čakajo prilike, da ga zasedejo. Malo pred vojno so tudi hoteli imeti svoj delež in poslali so par vojnih ladij v marokansko lukso Tanger. Takrat je prav malo manjkalo, da ni prišlo do vojne med Nemčijo in Francijo, le konferenca v Algeciras-u je za nekaj časa nasprotstva zalepila, toda kot znano, ne za dolgo časa. Zaenkrat gre le proti Špancem, katerim je od nekdane slave in bogastva ostala le še malenkostna posest v Marokku, ki meri le 35 km in ima 25.000 prebivalcev z važnejšim mestom (ento). Kako se bodo med seboj pomenili, nam bo pokazala bližnja bodočnost.

Severozapadna Afrika je bila v starem veku visoko kulturna dežela. Ko so jo zasedli Rimljani, so jo imenovali Afrika in je bila za rimsko državo prava žitnica. Ko so te dežele zasedli Arabci in kasneje Turki, so te dežele popolnoma propadle. — Umetni kanali za namakanje zemlje so se zasuli, zavladata je prava revščina. V 19. stoletju so Francozi zasedli Alžir in Tunis, Stare kanale so odkopali in popravili, vtaknili so 6 milijard zlatih frankov v te dežele, danes se jim ta kapital visoko obrestuje. Iz Alžira nameravajo Francozi izpeljati železnico preko Sahare v Timbaktu, v dolino reke Niger in potem dalje v Guinejski zaliv. Če je ta načrt mogoč, bomo videli; zaenkrat je ta železnica izpeljana preko gorovja Atlas že v oaze Sahare.

Marokko je danes še nekako samostojna država, meri 439.000 km² in ima do 8 milijonov prebivalcev. Marokanci so sploh jako divji ljudje in fanatični mohamedanci. — Dežela je popolnoma zanemarjena in zaenkrat gospodarsko brez pomena.

Francoske kolonije v Afriki obsegajo čez deset milijonov km² in dvaindeset milijon prebivalcev, angleške pa okoli 7 milijonov km² in 45 milijonov prebivalcev. Od juga vzhodne Afrike do severa vladajo Angleži, cel severozapadni del pa Francozi, tako da imata to ogromno zemljinjo ta dva naroda popolnoma v oblasti. —

Razno.

Grozna nesreča v rudniku na Westfalskem. V Dortmundu se je v noči od 11. na 12. t. m. pripetila strahovita nesreča, ki je nastala vsled eksplozije plinov. Kako je nastala eksplozija je doslej še nepojasнено. Pravijo, da so se vžgali plini. Gotovo se je nesreča zgodila vsled nazadostnih varnostnih naprav. Kapitalisti so povsod enaki! Kaj je kapitalistu za par sto človeških žrtev! Nič! Glavno je, da mu kolikor mogoče v veliki množini in brez presledkov dohaja zlato v njegove nenasitljive blagajne. Ljudje lahko poginejo v rovih. — Samo iz teh razlogov je mogoče, da je v dortmundskih rovih propalo obilo človeških žrtev — rudarjev in to predvsem naših slovenskih rudarjev. Doslej se je ugotovilo 150 mrtvih, ki so po večini družinski očetje. Ubogi rudarji so rešeni trpljenja, a družine čaka žalostna usoda.

Amsterdam in Moskva. Amsterdamska internacionala strokovnih organizacij razpravlja o predlogu III. internacionalne v Moskvi, da se skliče svetovni kongres strokovnih organizacij, kjer bi se sklenila fuzija druge in tretje internacionalne. Velik del angleških strokovnih organizacij, ki so včlanjene v Amsterdamu in katere vodi Thomas, so proti združitvi demokratične druge internacionalne s sindikalistično tretjo internacionalo. Thomas računa, da se bodo njegovemu naziranju priključile tudi francoske, belgijske in nemške strokovne organizacije. Zaenkrat še amsterdamska internacionala ni izrekla svojega končnoveljavnega mnenja o sklicanju svetovnega kongresa strokovnih organizacij.

Generalni svet angleških strokovnih organizacij v Londonu je na zadnji seji vzel na znanje poročilo delegatov, ki so proučili razmere v Rusiji. Poročilo med drugim odkrito priznava, da je z ozirom na obstoječe prilike nemogoče uveljaviti v Angliji komunizem in boljševiške metode. S to ugotovitvijo se indirektno odobrava politiko angleške delavske stranke, ki hoče socialistične cilje doseči ustavnim putem. V splošnem se poročilo delegatov ne izraža ravno najnepovoljnejše o sovjetski upravi.

Oboroževanje. Vojaški krogi v Ameriki si prizadevajo, da bi parlament dovolil potrebne kredite za povečanje ameriškega vojnega letalstva. Ni dvoma, da bodo vojni krogi svoj namen dosegli.

Paralelno z vojaško agitacijo v Ameriki, so takozvani mornariški strokovnjaki na Angleškem pričeli veliko propagando za čim izdatnejše ojačenje angleške vojne mornarice.

Zagovorniki angleškega oboroževanja na morju so imeli uspeh. Anglija gradi letos 16 novih vojnih ladij in jih kasneje namerava zgraditi še 9. Razume se, da druge države nezaostajajo kajti sočasno gradijo Združene države ameriške 11, Japonska 25, Francija 32 in Italija več vojnih ladij. Nadalje nameravajo zgraditi še Združene države 9, Japonska 43, Francija 94 in Italija 34 novih vojnih ladij.

Poleg tega je angleška vlada dovolila kredit za zgradbo sedmih letalskih eskadril.

Vse konference o razoroževanju so torej prazen — humbug.

Ebert umrl. V soboto dne 28. februarja 1925 je umrl predsednik nemške republike Friedrich Ebert.

Znižana tovarna tarifa za les. Prometno ministrstvo je odobrilo znižanje tarife za izvoz lesa za 30 odstotkov.

Povečan konzum sladkorja v Jugoslaviji. Ker se je po cenitvi merodajnih krogov konzum sladkorja v Jugoslaviji povečal, tako da se računa od celokupne produkcije 13.000 vagonov za domačo potrebo okrog 8000, bo znašal previšek za izvoz še okrog 5000 vagonov.

Pridelek pšenice v Italiji je cenjen za leto 1924 na 176,368.000 bushelov napram 244,736.000 v l. 1923. Radi tega bo uvoz pšenice v Italijo letos precejšen.

Ugodna žetev bombaža v Indiji. Po vesti iz Bombaya se ceni pridelek bombaža v provinci enakega imena na 1·5 milijona bal, to je 30 odstotkov več kakor v prošlem letu.

Prosveta.

„Pod lipo“. Ravno kar je izšla druga številka drugega letnika zanimivega in poučnega mesečnika „Pod lipo“ in pri naša nastopno vsebino: G. Mazzini: Socialno vprašanje in politično vprašanje. — Mile Klopčič: Človek množice. — Dr. Ivan Herben: Še o demokraciji. — B. Žvan: Judova uteha. — Roda Roda: Obrekovalac. — Tone Maček: Zimski dan. — B. Žvan: Demagogom. — Iz ruske poezije: Gorki: Solnce vzhaja in zahaja. — A. Blagov: Morje plače. — Anatol Mariengar: Rusiji! — Lovro Kuhar: Vodnjak. — Emil Zola: Štirje letni časi. — Ivana Gourdana. — A. Hönigsman: Razširjenje socializma med kmetskim ljudstvom. — Cvetko Kristan: Prva Internacionala. — Josip Kopač: O preteklih dneh. — A. K.: Stan in dom. — Listek. — Na platnicah: Kaj sedaj?

Posamezna številka mesečnika „Pod lipo“ stane 3 Din celotna naročnina 36 Din s poštnino vred.

Čitajte in širite list „Pod lipo!“

Uradni tečaj dinarja za mesec marc.

1 napoleon	Din	236.—
1 turška lira v zlatu	„	267.—
1 angleški funt	„	294.—
1 ameriški dolar	„	61·50
100 francoskih frankov	„	322.—
100 švicarskih frankov	„	1183.—
100 grških drahem	„	100.—
100 italijanskih lir	„	252.—
100 belgijskih frankov	„	310.—
100 nizozemskih goldinarjev	„	2470.—
100 češkoslovaških kron	„	183.—
1,000.000 avstrijskih kron	„	868.—
1,000.000 madžarskih kron	„	855.—
100 romunskih lejev	„	31.—
100 bolgarskih levov	„	46.—
100 danskih kron	„	1100.—
100 švedskih kron	„	1660.—
100 norveških kron	„	940.—
100 španskih pezet	„	875.—
1 zlata nemška marka	„	14·80
1 poljski zlat	„	12.—

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani, Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.